

ПЕРЕДМОВА

Черговий випуск збірника статей «Магістеріум. Культурологія» присвячено пам'яті видатного українського філософа, логіка, великого знавця історії та теорії української культури, академіка Національної академії наук України – Мирослава Володимировича Поповича, який був постійним членом редколегії збірника з часу його першого видання у 2000 р.

У розділі «Культурологія в теоретичних розвідках» за допомогою технік концептуальної ідентифікації А. В. Бабушка та Т. О. Корнеева дали досить точні картини насиченого аналізу особливостей сучасного ескапізму та складної й неоднозначної конфігурації постфемінізму. У першій статті читачеві варто звернути увагу на опис деяких виявів сучасного ескапізму (Homo Festivus, мережі мас-медіа, знакові фігури зі світової літературної класики) та на концептуальні схеми з теорій Н. Лумана, М. Мюре та Д. Четрінеску, під які підведено описи цих явищ. У другій статті читач набуде розуміння складного комплексу протиріч між ідентифікаційними складовими, з яких сучасним теоретикам не вдається скласти в єдине ціле оригінальність «постфемінізму». Стаття О. В. Брюховецької «По той бік інтерпретації (моменти мовчання)» відкриє читачеві можливість розглянути в деталях історію розвитку аргументів на користь антиінтерпретативного подання існування сенсу творів мистецтва. У авторки цієї розвідки мовчання поступово стає своєрідною точкою візуально підготовленого супроводу самореференції сенсу художніх творів, яка не робить «мовчання» привілейованою формою інтерпретації сенсу твору. Д. О. Король у статті «Деякі аспекти “аксіальності”» за Карлом Ясперсом у контексті історичної танатології вперше запропонував розглядати осьовий вимір історії не як початок спільної всеохопної історії людства, а як початок спроб одночасного суміщення розвитку людства по лініях колективного і індивідуального зусилля в різних цивілізаціях, де головним досліджуваним простором розгортання індивідуальних зусиль стародавніх цивілізацій є комплекс індивідуальної посмертної долі з відповідним посмертним судом кожного індивіда. У статті Ю. І. Нікішенко в жанрі багатоаспектної аналітики розглянуто сучасний розвиток відносин «людина – річ повсякдення», де насичені усіляким функціоналізмом побутові речі з сучасного життя кладуть край естетичному виміру контактів з речами за межами часу їхньої експлуатації. Але водночас, як показує авторка цього дослідження, відбувається формування своєрідних субкультур повернення використаних речей у функціонально-ситуативну потрібну річ

у контексті поширення культури відновлення та подальшого використання старих унікальних речей.

Традиційний розділ «Культурологія та історія культури» цього разу містить статті О. В. Бондарець, Ю. В. Джулая та О. Ю. Климчук, у яких відповідно встановлено й розкрито: 1) орієнтири змін освітнього значення складових музейних експозицій, які обумовлені динамікою сучасної загальної освітньої ідеології; 2) присутність європейських енциклопедій господарювання XVIII ст. у праці М. Гоголя над картинами господарювання в поемі «Мертві душі»; 3) причини виникнення сучасних методологічних та етичних застережень до прямого накладання моделей психологічної теорії параної на явища масової культури.

Розділ «Культурологія та мистецтво» розпочинається статтею І. О. Бурган, яку вмотивовано необхідністю винайдення адекватного концептуального формату репрезентації діалогічної специфіки концерту для двох фортепіано з оркестром. У статті О. О. Кирилової «Два кіносюжети декадансу: 1921 рік («Корабель» Г. д'Аннунціо та «Чорна Пантера» В. Винниченка)» читач знайде не тільки майже невідомі паралелі між вказаними посталями, але й глибоку реконструкцію українсько-німецького фільму «Чорна Пантера» Й. Гутера за п'єсою В. Винниченка. У статті «Матриця творчої свободи» відомої мисткині та вченої О. М. Петрової здійснено опис певної множини персоніфікованих точок творчості українських художників 60–80-х років ХХ ст., які одночасно стали точками поступового розмиву ідеології соціалістичного реалізму в певному віялі художніх ідей, технік малярства, втіленими на полотнах згаданих митців. Н. В. Павліченко у статті «На крилах свободи: лірична абстракція Ірини Ворони» вперше дослідила творчість популярної мисткині як модель об'єднання імпульсивно-стихійної уяви митця і відповідної техніки зображення. Основний акцент у персоніфікованій моделі митця авторка статті зробила на таких поняттях, як індивідуальний геній митця, художній потенціал жесту, та на глядачі, попередньо підготовленому до сприйняття таких полотен.

Новий розділ «Українська культурологія у світі» репрезентує оглядова рецензія І. А. Бондаревської на четвертий том «Studia Polsko-Ukrainiskie» відділу лінгвістики при Варшавському університеті. Тут читач знайде оцінювання ідей і постатей української та польської культури різних історичних періодів та зможе оцінити корисність цієї інформації для власних культурологічних досліджень.

Юрій Джулай